

קידושין כ-א

עניין: כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו

בית האוצר להגר"י ענגיל ח"א

ב"ר קעט) א"א אימא. בזכרוננו שראיתי מוצא נכס הרמ"ע מפאט ז"ל דכל היכא דאמר ה"ס אלא אימא אין הכוונה שחזור בו ממאמר הראשון רק הכוונה שמאמר השני הוא רק מפרש את המאמר הראשון ומאמר הראשון לשלם במק"ע ופי' בזה הך דעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו ופריך הותרה לו ס"ד ומשני אלא אימא נעשית לו כהיתר והכוונה דלד התנגדות הקדושה הוא סתום בפני הנשמה הישראלית ורק ע"י הרגל המטא חלילה נפתח וניתר לו האד הוא צמחיה המחייבת לעבירה ההוא כעטם צא לטמא שוחטין לו וזה הותרה לו שמחללה היחה העבירה וצמחיה סהומה לפניו ואי"כ הותרה ונפתחה ובהיותה נפתחה מחילא נעשית לי כהיתר

שם משמואל יתרו תרע"ו

אבי אדמו"ר זצלה"ה פירש עפ"י דברי הש"ס שם כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו הותרה לו ס"ד אלא נעשית לו כהיתר. ויש להבין מי סני להש"ס למימר בהדיא נעשית לו כהיתר. והגיד היות ישראל נקשרין בקשר אמיץ לאביהן שבשמים, וכשאדם עובר עבירה נחלש חבל הכוסף, וכאשר שנה בה הותר הקשר, וזה רמז באמרו הותרה לו, כלומר הותר הקשר, וע"כ כשבא לאשמעינן דנעשה לו כהיתר אמר בלשון הותרה לו לרמז שהותר הקשר. וע"כ יש לומר דכשהוסיף ונשתרש

קובץ מאמרים להגר"א וסרמן הי"ד סי' ג'

א) כתב במסלת ישרים פ"ד, כי לפי סורת הדין ממש, היה ראוי, שלא יהיה תיקון לחטא כלל, כי הנה באמת, איך יתקן האדם, את אשר עיית, והחטא כבר נעשה, הרי שרלח האדם את חבירו, הרי שגאף, איך יוכל לתקן הדבר הזה, היוכל להסיר המעשה העשוי מן המליחות, אמנם מדת הרחמים, היא הנותנת וכו', שהתשובה נתן לחוטאים, בחדר גמור, שתחשב עקירת הרגון, כעקירת המעשה וכו' עכ"ל, ומבואר מדבריו, שמלד הדין, חרטה אינה עוקרת, את המעשה, אלא לפניו משורת הדין, וקשה טובא, מהא דלימא ספיך דקידושין, אפילו לדיק גמור כל ימיו, ומרד באחרונה, איבד את זכותיו, שנאמר, לרקת הדיק לא תילנו ביום פשעו, ופריך בגמ', ויהיו כמחלה זכיות, ומחלה עונות, ומשני אמר ר"ל, בתוהא על הראשונות, פירש"י, מחרט על כל הטובות שעשה עכ"ל, ומבואר, דחרטה עוקרת מצוות, ועי"כ מלד הדין הוא, ואי"כ למה לא תועיל, חרטה מלד הדין, לעקור עונות, ושאלתי ד"ו מ"ק מרן בעל חפץ חיים שליט"א, והשיב,

ליהנות מטובו עכ"ל, ונמלא לפי"ז, כי בכל מצוה, ישנן שני דברים: א) תועלת, ותיקון, הנעשה מהמצוה, אשר בשביל זה, ליה הקב"ה לעשותה, כי לכל מצוה, יש טעם, כמ"ש הרמב"ן פ' תל"א, במלות שילוח הקן, וז"ל וזה הטעם שגזר הרב, (הרמב"ם) במצוות, שיש להן טעם, מבואר הוא מאלד, כי בכל אחד, טעם ותועלת ותיקון לאדם, מלבד שכתן וכו' עיי"ש באורך, ובשביל זה, היה ראוי לעשות המצוות, אפילו לא נלטינו עליהן, ועי"כ קיימו האבות, את המורה, קודם שנלטינו עליה, מפני שהבינו, התועלת והתיקון מזה:

ב) אחר"י שנלטינו לקיים המצוות, הוא ענין בפני עצמו, לקיים ליווי השי"ת, וכן בעבירה, ישנן שני הענינים הנ"ל, היינו, הטעם אשר בשבילו הוזהרו, שלא לעשות המעשה ההוא, ובשביל זה היה ראוי למנוע מלעשות, המעשה, אפילו בלא הזהרה, ועכשיו שנלטינו, לריך שלא לעבור, על הזהרת הקב"ה:

ג) ונראה, דהא דאמרינן, בתוהא על הראשונות, שאיבד מצותיו, היינו החלק השני, מה שקיים ליווי השי"ת, אבל התיקון שנעשה, מכל מצוה שקיים, זה לא נאבד כלל, ע"י חרפתו, ונשאר, כאינו מצוה ועושה, וכן הוא לענין עבירה, שהחרטה מועלת, לעקור מה שעבר על ליווי השי"ת, אבל הקילקול, וההפסד, שילא מהמעשה עצמו, זה אינו נעקר, מלד הדין, ע"י חרטה, ורק לפניו משורת הדין, נמחק העון לגמרי, ע"י תשובה: